

POSTANOWIENIE

29 maja 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Dariusz Dończyk

na posiedzeniu niejawnym 29 maja 2025 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa K.B. i B.B.

przeciwko Banku w W.

o zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej Banku w W.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku

z 29 marca 2023 r., V ACa 311/22,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. obciąża stronę pozwaną kosztami postępowania kasacyjnego, pozostawiając ich wyliczenie referendarzowi sądowemu.

(J.C.)

UZASADNIENIE

I. Na wstępie należy odnieść się do wyjaśnienia składu osobowego, w którym wydano w sprawie postanowienie Sądu Najwyższego z 29 maja 2025 r., wobec złożenia 3 października 2023 r. (k. 109) przez sędziego wyznaczonego do jej rozpoznania (wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania) zawiadomienia na podstawie art. 51 k.p.c. o okolicznościach uzasadniających jego wyłączenie od orzekania z uwagi na spłacanie przez sędziego pożyczki udzielonej przez bank, indeksowanej do kursu franka szwajcarskiego. Wskazano w nim, że ze

względem na pozycję ustrojową Sądu Najwyższego oraz znaczenie orzeczeń wydawanych przez ten Sąd orzeczenie wydane z jego udziałem może oddziaływać na jego sytuację prawną względem banku, z którym sam zawarł i nadal spłaca umowę pożyczki indeksowanej do kursu franka szwajcarskiego, co może wywoływać wątpliwości co do bezstronności sędziego. Wprawdzie postanowieniem Sądu Najwyższego z 17 października 2023 r. (k. 119) odmówiono wyłączenia sędziego wyznaczonego do rozpoznania sprawy (tak bowiem należy interpretować orzeczenie, w którym „oddalono wniosek” sędziego o wyłączenie od rozpoznania sprawy, pomimo że przepisy Kodeksu postępowania cywilnego nie przewidują, aby sędzia, tak jak strona postępowania, mógł złożyć wniosek o jego wyłączenie od rozpoznania sprawy), ale orzeczenie to zostało wydane w składzie: SSN Ewa Stefańska, która została powołana na urząd sędziego Sądu Najwyższego postanowieniem Prezydenta RP z 10 października 2018 r. (M.P. z 2018 r., poz. 1029) na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa zawarty w jej uchwale z 28 sierpnia 2018 r. nr 331/2018 r. w przedmiocie przedstawienia Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej wniosku o powołanie do pełnienia urzędu na dwadzieścia stanowisk sędziego Sądu Najwyższego w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych (Monitor Polski z 2018 r., poz. 633). Krajowa Rada Sądownictwa podjęła wyżej powołaną uchwałę z 28 sierpnia 2018 r. w składzie i w trybie ukształtowanym przepisami ustawy z 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r., poz. 3). Wyżej wskazane okoliczności dotyczące powołania na urząd sędziego Sądu Najwyższego Ewy Stefańskiej uzasadniają poważne wątpliwości co do tego, czy i jakie skutki wywołało postanowienie Sądu Najwyższego wydane z jej udziałem w świetle uchwały składu połączonych Izb Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20 (OSNC 2020, nr 4, poz. 34) oraz orzeczeń Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (zob. np. wyrok z 3 lutego 2022 r., skarga nr 1469/20, Advance Pharma Sp. z o.o. przeciwko Polsce) i Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (zob. np. wyrok z 7 listopada 2024 r., C-326/23, ECLI:EU:2024:940). Dotyczy to w szczególności oceny czy Sąd Najwyższy w takiej obsadzie spełniał kryteria, jakim powinien odpowiadać sąd określone w art. 45 ust. 1 Konstytucji, art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw

człowieka i podstawowych wolności sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284) oraz art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE w zw. z art. 47 Karty Praw Podstawowych (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 26 października 2022 r., II CSKP 556/22, z 15 lutego 2024 r., I CSK 4343/22, I CSK 5052/22, I CSK 5970/22 i CSK 6303/22, z 12 kwietnia 2024 r., II CSKP 1869/22, z 9 maja 2024 r., II CSKP 1483/22 i z 8 listopada 2024 r., II CSKP 1211/22), a w konsekwencji czy orzeczenie wydane w takim składzie osobowym było wiążące w dalszym postępowaniu. Odniesienie się do tej kwestii prawnej jest jednak obecnie bezprzedmiotowe nie tylko z uwagi na brak wniosków stron o wyłączenie sędziego wyznaczonego do rozpoznania sprawy, ale także z uwagi na zmianę okoliczności, która nastąpiła po wydaniu postanowienia o odmowie wyłączenia sędziego wyznaczonego do rozpoznania sprawy polegającą na wykonaniu przez niego ugody zawartej z bankiem, w wyniku czego jego zobowiązanie z tytułu pożyczki indeksowanej do kursu franka szwajcarskiego wygasło, a strony zobowiązały się nie dochodzić wobec siebie żadnych roszczeń. Stosowne oświadczenie w tym przedmiocie zostało złożone przez sędziego wyznaczonego do rozpoznania sprawy (wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania) i załączone do akt (k. 123). Zdezaktualizowały się więc przyczyny, które wskazane zostały w zawiadomieniu sędziego jako uzasadniające jego wyłączenie od orzekania w tej sprawie.

II. Określone w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaganie uzasadnienia w skardze kasacyjnej wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania zostaje spełnione, jeśli skarżący wykaże, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być zatem osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które – zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. – będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W skardze kasacyjnej wniesionej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 29 marca 2023 r. (sygn. akt V ACa 311/22), pełnomocnik pozwanego Banku w W. oparł wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania na przyczynach określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

Zdaniem skarżącego, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, tj. art. 4 ust. 2 i art. 6 ust. 1 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz. Urz. WE L 95, s. 29, dalej – „dyrektywa 93/13”), art. 65 k.c., art. 354 k.c., art. 358 § 2 k.c., art. 385¹ § 1 i 2 k.c., art. 385² k.c., art. 69 ust. 3 pr. bank., a także art. 496 w zw. z art. 497 k.c.

Skarżący sformułował też cztery zagadnienia prawne, dotyczące: (1) skutków uznania za abuzywne klauzul spreadowych, które nie określają głównego przedmiotu umowy, przy jednoczesnym braku abuzywności klauzul ryzyka walutowego; (2) możliwości zastosowania stawki referencyjnej WIBOR po wyeliminowaniu mechanizmu indeksacyjnego; (3) wpływu art. 69 ust. 3 Prawa bankowego na charakter kredytu indeksowanego lub denominowanego (4) możliwości uznania za abuzywne klauzul indeksacyjnych w umowie kredytu, która została w całości wykonana przed wytoczeniem powództwa.

Skarżący, wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej, wskazał również, że apelacja została rozpoznana przez sąd drugiej instancji w składzie jednoosobowym, zamiast wymaganych trzech sędziów, co – jego zdaniem – skutkowało nieważnością postępowania na podstawie art. 379 pkt 4 k.p.c.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do zarzutu nieważności postępowania przed sądem drugiej instancji, podniesionego przez skarżącego, należy wskazać, że jego podstawą było rozpoznanie apelacji przez skład jednoosobowy, zamiast wymaganych trzech sędziów. Zdaniem strony naruszało to art. 367 § 3 k.p.c. w związku z art. 15zzs¹ ust. 1 pkt 4 ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. 2021, poz. 1090; dalej: „ustawa COVID-19”), i prowadziło do niewłaściwej obsady sądu w

rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c. Zgodnie z uchwałą składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2023 r., III PZP 6/22 (OSNP 2023, nr 10, poz. 104), której nadano moc zasady prawnej, rozpoznanie sprawy cywilnej przez sąd drugiej instancji w składzie jednoosobowym, ukształtowanym na podstawie art. 15zsz¹ ust. 1 pkt 4 ustawy COVID-19, skutkuje nieważnością postępowania (art. 379 pkt 4 k.p.c.). Jednocześnie Sąd Najwyższy wyraźnie zaznaczył, że przyjęta wykładnia obowiązuje od dnia podjęcia uchwały, tj. od 26 kwietnia 2023 r., i nie może być stosowana retroaktywnie wobec orzeczeń wydanych przed tą datą. Ocena wcześniejszych orzeczeń nie może być zatem dokonywana w świetle tej wykładni z mocą wsteczną, co znajduje potwierdzenie w orzecznictwie Sądu Najwyższego (zob. np. wyroki z 20 marca 2024 r., II CSKP 2164/22 i z 21 czerwca 2024 r., II CSKP 718/23 oraz postanowienie z 28 lipca 2023 r., I CSK 4249/22). W niniejszej sprawie wyrok Sądu Apelacyjnego zapadł 29 marca 2023 r., a więc przed datą podjęcia uchwały, co wyklucza uznanie tej okoliczności za samoistną podstawę nieważności postępowania kasacyjnego.

Oceniając dalej przesłanki wskazane we wniosku, w pierwszej kolejności należy odnieść się do przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego, jej skuteczność wymaga wykazania potrzeby dokonania wykładni konkretnego przepisu prawa, który budzi rzeczywiste i poważne wątpliwości interpretacyjne lub wywołuje rozbieżności w orzecznictwie. Konieczne jest określenie zakresu wymaganej wykładni, wskazanie trudności interpretacyjnych oraz wykazanie, że treść i znaczenie danego przepisu nie zostały dotychczas dostatecznie wyjaśnione, bądź istnieje potrzeba zmiany utrwalonej linii orzeczniczej. Jeżeli skarżący powołuje się na rozbieżności w orzecznictwie sądowym, niezbędne jest przytoczenie konkretnych rozstrzygnięć, ich analiza oraz wskazanie, że rozbieżność wynika z odmiennej wykładni danego przepisu (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 28 marca 2007 r., II CSK 84/07 oraz z 14 grudnia 2023 r., I CSK 6110/22). Wątpliwości te powinny być aktualne także w chwili rozstrzygania o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 18 lipca 2024 r., I CSK 1225/23).

Natomiast w odniesieniu do przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. należy podkreślić, że zgodnie z ugruntowanym orzecznictwem Sądu Najwyższego

przesłanka ta może być uznana za spełnioną wyłącznie wówczas, gdy skarga kasacyjna formułuje istotne zagadnienie prawne, którego rozstrzygnięcie ma znaczenie dla rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz rozstrzygnięcia sprawy. Zagadnienie powinno być wyraźnie przedstawione, poparte wskazaniem możliwych, alternatywnych rozwiązań oraz wykazaniem, że nie zostało ono dotychczas rozstrzygnięte lub że istnieje potrzeba zmiany dotychczasowej wykładni (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z 18 września 2012 r., II CSK 180/12, z 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14 i z 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16). Powinno ono także cechować się analogiczną wagą, jak pytanie prawne kierowane przez sąd drugiej instancji na podstawie art. 390 § 1 k.p.c., czyli dotyczyć poważnych wątpliwości, które nie dają się rozwikłać przy zastosowaniu powszechnie przyjętych reguł wykładni (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2014 r., I UK 361/13, z 14 września 2012 r., I UK 218/12, z 8 maja 2015 r., III CZP 16/15 oraz z 24 października 2012 r., I PK 129/12). Samo sformułowanie pytania nie jest wystarczające – niezbędna jest także jego analiza oraz przedstawienie rozbieżności występujących w orzecznictwie lub doktrynie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 grudnia 2011 r., II PK 183/11, z 20 grudnia 2011 r., II PK 207/11, z 9 stycznia 2017 r., II CSK 423/16, z 16 maja 2018 r., II CSK 12/18, z 10 maja 2018 r., I CSK 798/17, z 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 585/17 oraz z 8 kwietnia 2018 r., V CSK 577/17).

Postępowanie kasacyjne – poza sytuacją określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. - nie służy realizacji indywidualnego interesu strony, lecz ma na celu ochronę interesu publicznego poprzez zapewnienie jednolitości wykładni prawa oraz wkład w rozwój jurysprudencji. Tym samym, na etapie przedsądu brak jest podstaw do poszukiwania przesłanek przyjęcia skargi wyłącznie w treści zarzutów kasacyjnych – obowiązek ich wykazania ciąży na stronie skarżącej i nie może być przedmiotem rekonstruowania przez Sąd Najwyższy (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147). Dlatego ocena spełnienia wskazanych przesłanek ogranicza się do analizy argumentacji przedstawionej w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi.

Wątpliwości podniesione przez skarżącego, rozpatrywane w kontekście zarzutów skargi kasacyjnej oraz przedmiotu postępowania, dotyczyły skutków

prawnych zawarcia w umowie kredytowej powiązanej z walutą obcą (frankiem szwajcarskim) postanowień umownych wyrażających ryzyko walutowe oraz odwołujących się do tabel kursowych banku przy przeliczeniu waluty obcej na złote polskie i odwrotnie. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania skarżący przytoczył szereg orzeczeń Sądu Najwyższego, sądów powszechnych oraz Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, odnoszących się do wykładni wskazanych przepisów, a także powołał liczne rozstrzygnięcia dotyczące zagadnień prawnych sformułowanych w skardze kasacyjnej, celem wykazania ich aktualności w niniejszym postępowaniu.

Zagadnienia przedstawione przez skarżącego, choć sformułowane w sposób rozbudowany, były już przedmiotem licznych wypowiedzi orzeczniczych i nie mają charakteru nowości w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Również wskazane przez niego przepisy prawa, nie potwierdzają istnienia rzeczywistego sporu interpretacyjnego, który uzasadniałby aktualnie potrzebę ich wykładni. Sąd Najwyższy w niniejszym składzie, jak również inne składy orzekające w ramach tzw. przedsądu, dokonywały już oceny tożsamyh podstaw skargi kasacyjnej, w tym także pozwanego banku, i konsekwentnie odmawiały przyjęcia ich do rozpoznania. Wskazywano przy tym, że zagadnienia te nie mają charakteru nowości, a ich ponowne przedstawienie nie spełnia przesłanek z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c., wobec ich wcześniejszego, utrwalonego rozstrzygnięcia w orzecznictwie (zob. m.in. postanowienie z 14 maja 2025 r., I CSK 3378/23 oraz z 30 stycznia 2025 r., I CSK 549/24 i powołane w nich inne orzeczenia). W obu sprawach skarżący powoływał się na te same regulacje prawne oraz formułował zagadnienia prawne w części tożsame z niniejszymi. Podniesiona problematyka nie stanowi zatem novum. W tym zakresie zasadne jest odwołanie się do uzasadnień powołanych postanowień, w których wskazane zagadnienia i regulacje zostały już szczegółowo przeanalizowane.

W odniesieniu do pierwszego zagadnienia, Sąd Najwyższy wielokrotnie wskazywał na ścisłe powiązanie klauzul ryzyka walutowego i klauzuli spreadowej, których istotę scharakteryzowano w wyroku Sądu Najwyższego z 10 maja 2022 r., II CSKP 285/22, OSNC-ZD 2022, nr 4, poz. 45. Klauzula ryzyka walutowego nie może funkcjonować bez klauzuli określającej sposób przeliczenia zobowiązania

stron w celu ustalenia ich wysokości. Usunięcie jednego z tych warunków rzutuje na istotę drugiego, nie mogą one zatem stanowić odrębnego przedmiotu oceny pod kątem abuzywności (zob. np. wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 29 kwietnia 2021 r., C-19/20, I.W., R.W. przeciwko Bank BPH S.A., ECLI:EU:C:2021:341, wyroki Sądu Najwyższego: z 25 października 2023 r., II CSKP 820/23, z 8 listopada 2022 r., II CSKP 1153/22, z 19 stycznia 2024 r., II CSKP 874/22 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z 29 sierpnia 2023 r., I CSK 4599/22). Klauzule waloryzacyjne, zaliczane do świadczeń głównych umowy, które nie zostały wyrażone w umowie kredytu w sposób jasny i precyzyjny, podlegają badaniu pod kątem spełnienia przesłanek z art. 385¹ § 1 k.c. (zob. np. wyrok Sądu Najwyższego z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18, OSNC-ZD 2021, nr 2, poz. 20 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2025 r., I CSK 839/24 wraz z powołanym tam orzecnictwem). Uznanie klauzul przeliczeniowych za abuzywne może prowadzić do nieważności całej umowy, jeżeli nie jest możliwe jej dalsze obowiązywanie bez tych postanowień (zob. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 7 maja 2021 r., III CZP 6/21, OSNC 2021, nr 9, poz. 56). Zastąpienie niedozwolonego postanowienia możliwe jest wyłącznie w razie łącznego spełnienia trzech przesłanek wskazanych w uzasadnieniu powyższej uchwały.

W zakresie drugiego zagadnienia, orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (m.in. wyroki: z 3 października 2019 r., C-260/18, Kamil Dziubak, Justyna Dziubak przeciwko Raiffeisen Bank International AG, ECLI:EU:C:2019:819, z 29 kwietnia 2021 r., C-19/20; I.W. przeciwko Bank BPH S.A. ECLI:EU:C:2021:341 i z 16 marca 2023 r., C-6/22, M.B., U.B., M.B. przeciwko X S.A., ECLI:EU:C:2023:216) oraz Sądu Najwyższego (m.in. wyroki z 13 kwietnia 2022 r., II CSKP 15/22 i z 10 maja 2022 r., II CSKP 285/22, OSNC-ZD 2022, nr 4, poz. 45) wykluczają możliwość zastąpienia klauzul abuzywnych stawką referencyjną WIBOR, jeżeli nie wynika to z przepisów prawa ani z wyraźnej zgody konsumenta.

W odniesieniu do trzeciego zagadnienia, Sąd Najwyższy w licznych orzeczeniach (zob. m.in. wyroki: z 20 czerwca 2022 r., II CSKP 701/22 i z 25 maja 2023 r., II CSKP 1311/22) wskazał, że możliwość spłaty kredytu w walucie obcej, przewidziana w art. 69 ust. 3 Prawa bankowego, nie przesądza o walutowym

charakterze kredytu. Kredyt indeksowany lub denominowany do waluty obcej pozostaje kredytem złotowym, a mechanizm indeksacyjny nie zmienia jego istoty.

W odniesieniu do czwartego zagadnienia prawnego, skarżący podniósł wątpliwość co do dopuszczalności incydentalnej kontroli postanowień umowy kredytu indeksowanego do waluty obcej po jej wykonaniu, wskazując, że spłata kredytu i wygaśnięcie zobowiązania wykluczają możliwość zastosowania art. 385¹ § 1 k.c. W orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowany jest pogląd, zgodnie z którym skutki abuzywności postanowień umownych oceniane są według stanu z chwili zawarcia umowy, a ich bezskuteczność względem konsumenta ma charakter niezależny od późniejszego wykonania zobowiązania. Fakt wykonania umowy nie stoi na przeszkodzie dokonaniu oceny jej postanowień pod kątem abuzywności, ponieważ decydujące znaczenie ma treść umowy po eliminacji nieuczciwych klauzul, a nie to, czy świadczenia zostały spełnione. W szczególności, w orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że o możliwości uznania umowy za wiążącą po usunięciu postanowień niedozwolonych decyduje jej obiektywna treść, a nie fakt, że zobowiązania zostały wykonane. Ochrona konsumenta przewidziana w art. 385¹ § 1 k.c. ma charakter bezwzględny i nie jest uzależniona od etapu realizacji umowy. Spłata kredytu nie może być traktowana jako wyraz akceptacji warunków, jeżeli konsument nie miał pełnej świadomości ich skutków prawnych. Pogląd ten został wyrażony m.in. w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 7 maja 2021 r., III CZP 6/21, w wyroku z 27 maja 2022 r., II CSKP 314/22, OSNC-ZD 2022, nr 4, poz. 50, a także w postanowieniach z 12 stycznia 2024 r., I CSK 4451/23 oraz z 21 marca 2024 r., I CSK 609/23. Stanowisko to pozostaje zgodne z wykładnią prawa konsumenckiego dokonywaną przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (por. m.in. wyroki: z 3 października 2019 r., C-260/18; z 29 kwietnia 2021 r., C-19/20; z 17 maja 2022 r., C-698/18; SC Raiffeisen Bank SA przeciwko JB (C-698/18) i BRD Groupe Société Générale SA przeciwko KC (C-699/18), ECLI:EU:C:2020:537 i z 16 marca 2023 r., C-6/22), w której podkreślono, że skutki abuzywności postanowień umownych nie są niwelowane przez wykonanie umowy, a konsument zachowuje prawo do dochodzenia roszczeń także po jej zakończeniu.

W świetle powyższego, przedstawione zagadnienie nie wymaga nowej wypowiedzi Sądu Najwyższego w postępowaniu kasacyjnym.

Wreszcie, w świetle uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 28 lutego 2025 r., III CZP 126/22, nie budzi już wątpliwości, że umowa kredytu ma charakter umowy wzajemnej. Niemniej jednak, możliwość skorzystania przez bank z prawa zatrzymania wobec konsumenta musi być oceniana z uwzględnieniem art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 dyrektywy 93/13. W tym zakresie należy odwołać się do postanowienia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 8 maja 2024 r., C-424/22, WN przeciwko Santander Bank Polska S.A., ECLI:EU:C:2024:398, a także do wyroków Sądu Najwyższego z 28 lutego 2025 r., II CSKP 2231/22 oraz z 11 marca 2025 r., II CSKP 617/23. Kwestia ta została już jednoznacznie rozstrzygnięta w aktualnym orzecznictwie i nie wymaga ponownej wykładni.

Co istotne w ramach przedsądu Sąd Najwyższy wielokrotnie odmawiał przyjęcia do rozpoznania skarg kasacyjnych pozwanego banku opartych na tożsamyh lub zbliżonych podstawach. Celem uniknięcia zbędnych powtórzeń, należy odwołać się do uzasadnień tych orzeczeń (zob. m.in. uzasadnienia postanowień: z 14 maja 2025 r., I CSK 3378/23, z 27 lutego 2025 r., I CSK 865/23, z 30 stycznia 2025 r., I CSK 549/24, z 13 grudnia 2024 r., I CSK 534/24 i I CSK 453/24, z 18 grudnia 2024 r., I CSK 172/24, z 21 listopada 2024 r., I CSK 1472/23 i I CSK 2638/23; z 3 października 2024 r., I CSK 1492/23, oraz z 10 września 2024 r., I CSK 2522/23).

Mając na uwadze powyższe, w ocenie Sądu Najwyższego, skarga kasacyjna nie spełnia przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jej przyjęcie do rozpoznania nie znajduje uzasadnienia w świetle aktualnego dorobku orzeczniczego. Skarżący nie wykazał, by w dacie orzekania istniała potrzeba ponownego odniesienia się przez Sąd Najwyższy do przedstawionej regulacji i problematyki. Uwzględniając publicznoprawny charakter skargi kasacyjnej oraz jej funkcję systemową, brak było podstaw do jej przyjęcia. Skarga nie służy rozstrzyganiu sporów jednostkowych, lecz ukierunkowaniu wykładni prawa w interesie ogólnym.

Wskazać należy również, że nie zachodzi nieważność postępowania, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę – w granicach zaskarżenia – z urzędu (art. 398¹³ § 1 k.p.c.).

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego – na stosowany wniosek zawarty w odpowiedzi na skargę kasacyjną – orzeczono na podstawie art. 108 § 1 k.p.c., obciążając nimi na podstawie art. 98 § 1 w zw. z art. 99, art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. stronę pozwaną, która przegrała sprawę w postępowaniu kasacyjnym.

Dariusz Dończyk

(A.G.)

[SOP]